

МОНІТОРИНГ СЕЛЕКЦІЙНИХ ІННОВАЦІЙ В ГАЛУЗІ КАРТОПЛЯРСТВА

Носенко Ю. М.

Національна академія аграрних наук України

Проведено аналіз сортів картоплі та динаміки їх занесення до Держаного реєстру сортів, придатних для поширення в Україні за період з 2001-2013 рр. Визначено зміни в структурі Реєстру протягом досліджуваного періоду (доля сортів вітчизняної та зарубіжної селекції в цілому та окремих установ/фірм у загальній структурі Реєстру).

Визначені установи-заявники, частка сортів яких у Реєстрі найбільша. Встановлено різне співвідношення між сортами іноземних фірм за кількістю сортів, придатних для поширення в Україні, та між сортами за групами стиглості різних установ-заявників.

Ключові слова: картопля, Реєстр, вітчизняні сорти, зарубіжні сорти, динаміка

Картопля – одна з найбільш продуктивних сільськогосподарських культур, характерних для вирощування в помірній зоні. В агропромислових і фермерських господарствах, на городах і дачних ділянках України щороку вирощується близько 19,5 млн т картоплі. Україна посідає четверте місце в світі з виробництва картоплі, поступаючись лише Китаю, Росії та Індії. За обсягом споживання (близько 100-120 кг на особу в рік), що є досить стабільним показником, можна закономірно назвати картоплю «другим хлібом» звичайного українця. Проте за врожайністю Україна посідає одне з останніх місць в Європі. Одним з головних факторів, що призвели до такого стану, є неефективне використання сортового потенціалу картоплі. На значних площах під картоплею переважають старі сорти, районовані понад 20 років тому, або сорти масової репродукції.

У системі технологічних та організаційних заходів щодо підвищення і забезпечення стабільності врожаїв картоплі провідне місце належить сорту [1].

Однією з причин низької врожайності картоплі в Україні є порушення сортооновлення та сортозаміни [2], адже доробок селекціонерів у підвищенні врожайності картоплі в країнах Європи за 25 років становив 19-57% [3]. Так в 2010 році урожайність картоплі по Україні становила 13,2 т/га, в 2011 -16,8 т/га, 2012 році - 16,4 т/га [1].

До дев'яностих років минулого століття в Україні вирощували в більшості картоплю сортів власної селекції. Крім того були поширені сорти російської та білоруської селекції. Кількість районованих сортів не перевищувала 40. В 1992-1993 роках поряд з іншими культурами розпочалось завезення в Україну сортів картоплі зарубіжних країн (Німеччина, Нідерланди (Голландія), Шотландія та ін.) [1].

Вирішальну роль у сортовипробуванні, реєстрації сортів відведено державній системі охорони прав на сорти рослин, зокрема Державній ветеринарній та фітосанітарній службі України. Зростаючий спектр використання картоплі – підвищення вимог до кулінарних якостей бульб залежно від їхнього використання (сорти салатного типу, для супів, обжарювання, пюре) [4], виробництва картоплепродуктів [5], асортименту вироблених товарів – вимагає особливих підходів при занесенні сортів картоплі до Державного реєстру сортів, придатних для поширення в Україні (далі – Реєстр).

Умови та методика досліджень. Проводився аналіз та аналітична обробка даних Держаного реєстру сортів, придатних для поширення в Україні (розділ картопля) та інтернет-ресурсів з питань картоплярства з метою визначення:

- динаміки занесення сортів картоплі до Реєстру за період з 2001-2013 рр.;
- долі сортів вітчизняної та зарубіжної селекції в цілому та окремих заявниках в загальній структурі Реєстру;
- установ-заявників, частка сортів яких у Реєстрі найбільша;

а також з метою аналізу сортів картоплі за групами стиглості та їх співвідношення за заявниками.

Результати досліджень. У Державному реєстрі сортів рослин, придатних для поширення в Україні на 2013 рік, налічується 155 сортів картоплі, з них 86 зарубіжних, 55 сортів селекції Національної академії аграрних наук України, 14 сортів української селекції інших організацій. У відсотковому співвідношенні це становить 56, 35 і 9 % відповідно (діаграма 1).

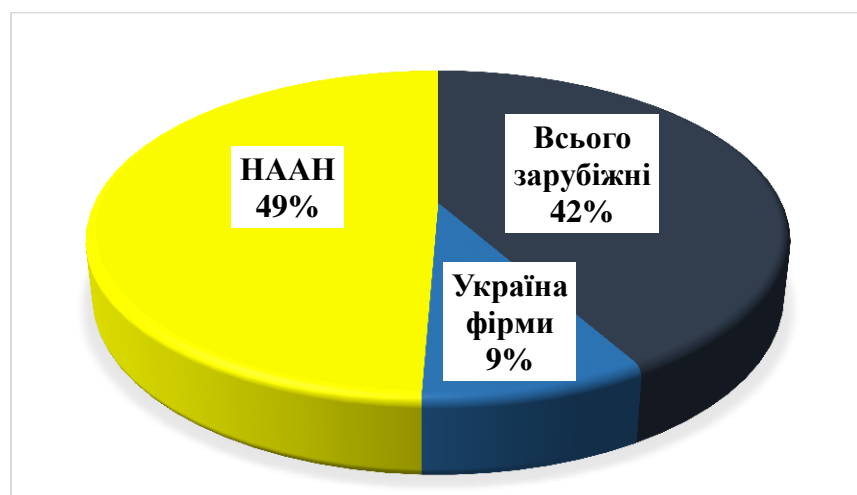

Рис 1. Розподіл сортів картоплі в Реєстрі сортів рослин, придатних для поширення в Україні в 2013 році

Численні зовнішні та внутрішні фактори спричинили відмінності до кількості сортів, що занесені до Реєстру сортів рослин в Україні з 2001 по 2013 рр. За період з 2002 по 2009 рік кількість сортів селекції наукових установ Національної академії аграрних наук України була на рівні або більше кількості сортів зарубіжної селекції. Найбільш стрімке зростання кількості сортів в Реєстрі відбувалося в 2010-2013 роках. І це зростання переважно за рахунок зарубіжних фірм. Зокрема, таких як Агріко Кооператив Б.А, Ейч Зет Пі Сі Холанд Б.В. (Голландія), Європлант Пфланценцухт Гмбх та Норіка Нордрінг-Картофельцухт-унд Фермерунгс-ГмбХ (Німеччина).

В той же час до Реєстру занесено цілий ряд сортів вітчизняної селекції (оригінація Інститут картоплярства) з високими показниками урожайності та якості продукції. Зокрема сорт Левада (має вміст крохмалю 13-16%, добрі смакові якості, врожайний, стійкий до картопляної нематої, раку картоплі, парші) та сорт Шепіт (високоврожайний, дуже смачний, розваристий, стійкий до фітофторозу; в нинішніх спекотливих роках сорт показує себе дуже добре).

Для порівняння в 2007 році співвідношення між заявниками було наступним 42, 49 і 9 відсотків відповідно (діаграма 2).

Рис. 2. Розподіл сортів картоплі в Реєстрі сортів рослин, придатних для поширення в Україні в 2007 році

Тобто існує стійка тенденція до збільшення кількості зарубіжних сортів картоплі у Реєстрі. У процентному співвідношенні відсоток сортів зарубіжної селекції зріс на 13%. Найбільша експансія зарубіжних сортів спостерігається з 2010 року (табл. 1).

Таблиця 1. Сорти картоплі, занесені до Реєстру сортів придатних на поширення в Україні

	До 2001 включно	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
НААН	17	21	23	26	29	35	39	44	48	51	54	54	55
Інші вітчизняні заявники	3	4	4	5	5	7	7	7	7	10	14	14	14
Зарубіжні фірми	20	21	23	27	29	30	33	40	48	70	72	72	86
Всього	40	46	50	58	63	72	79	91	103	131	140	140	155

В цілому в Реєстрі серед зарубіжних заявників лідирують заявники з Голландії (41 сорт) та Німеччини (37 сортів), незначну кількість мають Росія, Польща та ін.

Серед науково-дослідних установ Національної академії аграрних наук України лідируючі позиції займає Інститут картоплярства, який має 36 занесених сортів і займає першість серед всіх заявників. Кількість сортів картоплі, занесених цією установою зросла за досліджуваний період у три рази. На другому місці серед установ Академії Поліська станція ім. Засухіна (10 сортів) (табл. 2).

Таблиця 2. Сорти картоплі, занесені до Реєстру на 2013 рік НДУ Національної академії аграрних наук України

Заявник	До 2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Інститут картоплярства	12	14	15	16	18	24	25	28	30	32	35	35	36
Поліська станція ім. Засухіна	1	2	3	4	5	5	6	7	9	10	10	10	10
Інститут сільськогосподарства Карпатського регіону	3	4	4	4	4	4	5	5	5	5	5	5	5
Закарпатська ДСГДС	1	1	1	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3
Інститут с-г Полісся								1	1	1	1	1	1
Всього НААН	17	21	23	26	29	35	39	44	48	51	54	54	55

Серед вітчизняних заявників, які не входять до мережі Національної академії аграрних наук України, найбільшу кількість сортів має Сумський національний аграрний університет – 8 сортів, три сорти має ТОВ «Агаріко «Україна». Інші заявники мають лише по одному сорту (табл. 3).

З установ-заявників Голландії на першому місці знаходиться голландська фірма Агаріко Кооператив Б.А (15 сортів), на другому – Ейч Зет Пі Сі Холанд Б.В. (14 сортів) (таблиця 4). Кількість сортів, які мали ці фірми в Реєстрі, зросли в 2,1 і 4,6 рази відповідно. Ці фірми були єдиними заявниками з Голландії до 2008 року.

Таблиця 3. Сорти картоплі, занесені до Реєстру на 2013 рік інших вітчизняних заявників

Заявник	До 2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Сумський НАУ	1	2	2	2	2	4	4	4	4	7	8	8	8
ТОВ «Агаріко «Україна»											3	3	3
ТОВ «Чіпси люкс»	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Гута Іван Миколайович				1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
С. Маєр Б.В	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Всього	3	4	4	5	5	7	7	7	7	10	14	14	14

Таблиця 4. Сорти картоплі, занесені до Реєстру на 2013 рік (голландські фірми)

Заявник	До 2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Агріко Кооператив Б.А	7	7	7	7	7	8	11	12	13	15	15	15	15
Ейч Зет Пі Сі Холанд Б.В.	3	4	4	4	5	5	5	5	5	14	14	14	14
Агроплант БВ.													5
Вен Райн КВС											2	2	4
Маєр Б.В.								1	2	2	2	2	2
Ден Хартінг Б.В.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Всього голландські фірми	11	12	12	12	13	14	17	19	21	35	37	37	41

Не менш сильні позиції в загальній структурі Реєстру займають заявники з Німеччини. Зокрема фірма Європлант Пфланценцухт Гмбх має 12 сортів (кількість сортів за весь період зросла в 4 рази) та фірма Норіка Нордрінг-Картофельцухт-унд Фермерунгс-ГмбХ - 13 сортів (кількість зросла в 13 разів) (таблиця 5).

Незначну долю в Реєстрі мають заявники з Росії, Польщі та інші (8 сортів), причому 7 сортів занесені починаючи з 2008 року.

Таблиця 5. Сорти картоплі, занесені до Реєстру на 2013 рік (німецькі фірми)

Заявник	До 2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Європлант Пфланценцухт Гмбх	3	3	4	6	6	6	6	7	8	12	12	12	12
Норіка Нордрінг-Картофельцухт-унд Фермерунгс-ГмбХ	1	1	1	3	3	3	3	4	5	11	11	11	13
Золана Аграр-Продукте ГмбХ унд Ко. К	1	1	2	2	2	2	2	4	7	7	7	7	7
Заатцухт Фритц Ланге КГ	1	1	1	1	2	2	2	2	2	3	3	3	3
КВС ЗААТ АГ	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Всього сортів	8	8	10	14	15	15	15	19	24	35	35	35	37

В цілому, що стосується організацій-заявників, то їх кількість за досліджуваний період зросла з 16 до 25. Це відбулось за період з 2008 по 2013 рік переважно за рахунок голландських та інших зарубіжних фірм (таблиця 6). Протягом усього періоду кількість зарубіжних заявників була більшою за вітчизняні.

Таблиця 6. Динаміка заявників, які мають сорти картоплі, занесені до Реєстру на 2013 рік.

Заявник	До 2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
НДУ НААН	4	4	4	4	4	4	4	5	5	5	5	5	5
Інші вітчизняні заявники	3	3	3	4	4	4	4	4	4	4	5	5	5
Всього українських заявників	7	7	7	8	8	8	8	9	9	9	10	10	10
Голландські фірми	3	3	3	3	3	3	3	4	4	4	5	5	6
Німецькі фірми	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Інші зарубіжні фірми	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	4
Всього зарубіжних заявників	9	9	9	9	9	9	9	11	11	11	12	12	15
Разом	16	16	16	17	17	17	17	20	20	20	22	22	25

Серед населення України особливим попитом користується рання картопля. Її бульби мають добрі смакові якості, містять крохмаль, білок, цукор та інші поживні речовини, а також різноманітні вітаміни (С, В₁, В₂, та ін.). Молода картопля, починаючи з червня місяця, є незамінним постачальником цих корисних речовин для організму людини. Не менш важливо, що ціна на молоду картоплю суттєво більша, ніж на більш пізню. Очевидно, така ринкова та споживча привабливість визначає те, що серед загальної кількості занесених до Реєстру сортів картоплі ранньостиглі становлять 33,5 % (52 сорти), середньоранні 29 % (45 сортів), середньостиглі - 25 % (39 сортів), середньопізні 11 % (17 сортів) (таблиця 7).

Таблиця 7. Розподіл сортів картоплі занесених до Реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні по групах стиглості

Заявник	Занесено сортів всього	РС	СС	СР	СП	ДР	ПС
НААН	55	18	15	14	8	0	0
Інші вітчизняні заявники	14	8	1	4	1	0	0
Всього вітчизняні	69	26	16	18	9	0	0
Голландські фірми	41	11	14	11	4	1	0
Німецькі фірми	37	13	5	14	4	0	1
Інші зарубіжні фірми	8	2	4	2	0	0	0
Всього зарубіжні	86	26	23	27	8	1	1
Разом	155	52	39	45	17	1	1

Примітка: РС-ранньостиглі, СС-середньостиглі, СР-середньоранні, СП-середньопізні, ДР –дуже ранні, ПС – пізньостиглі.

Найбільше ранньостиглих сортів мають в системі НААН - Інститут картоплярства - 14, серед інших вітчизняних установ - Сумський національний аграрний університет - 6, серед зарубіжних - Ейч Зет Пі Сі Холанд Б.В. - 6 (Голландія), Європлант Пфланценцухт Гмбх (Німеччина) -5.

В групі середньостиглих сортів також на першому місці Інститут картоплярства НААН -10 сортів. Голландська фірма Агріко Кооператив Б.А має 6 сортів, Інститут сільськогосподарства Карпатського регіону НААН, німецька фірма Європлант Пфланценцухт Гмбх, Айріто Потато Маркетинг мають по три сорти.

В групі середньоранніх сортів Інститут картоплярства НААН має 9 сортів, німецькі фірми Норіка Нордрінг-Картофельцухт-унд Фермерунгс-ГмбХ -5 сортів, Європлант Пфланценцухт Гмбх та Золана Аграр-Продукте ГмбХ унд Ко. К по 4 сорти.

В групі середньопізніх Інститут картоплярства має три сорти, інші заявники 1-2 сорти.

До Реєстру занесено лише один дуже ранній сорт (Рів'єра, оригінатор – Агріко Кооператив Б.А) та один пізньостиглий (Бернадетте, оригінатор – Заатцухт Фритц Ланге КГ) зарубіжної селекції. Вітчизняних сортів цих груп стиглості не має.

Висновки. Аналіз динаміки сортів картоплі, занесених до Державного Реєстру сортів, придатних для поширення в Україні за період 2001-2013 рр., свідчить про значне зростання їх кількості.

Встановлено динаміку змін в загальній кількості сортів картоплі, зокрема вітчизняної та зарубіжної селекції.

Визначено, що серед наукових установ НААН України, в яких ведеться селекція картоплі, найбільшу частку мають Інститут картоплярства та Поліська станція ім. Засухіна. Серед інших вітчизняних заявників виділяється Сумський національний аграрний університет.

Ключові позиції серед зарубіжних фірм мають голландські фірми Агріко Кооператив Б.А і Ейч Зет Пі Сі Холанд Б.В. та німецькі Європлант Пфланценцухт Гмбх і Норіка Нордрінг-Картофельцухт-унд Фермерунгс-ГмбХ.

Кількість організацій-заявників за досліджуваний період зросла з 16 до 25. Це відбулось в основному за період з 2008 по 2013 рік переважно за рахунок голландських та інших зарубіжних фірм. Протягом усього досліджуваного періоду кількість зарубіжних заявників була більшою за вітчизняні.

Аналіз сортів за групами стиглості свідчить, що переважна кількість сортів, занесених до Реєстру ранньостиглі та середньоранні.

По переважній кількості груп стиглості на першому місці знаходиться Інститут картоплярства НААН. Найбільш широкий спектр сортів картоплі по групах стиглості має голландська фірма Агріко Кооператив Б.А (від дуже ранніх до середньопізніх).

Список використаних джерел

1. Електронний ресурс: <http://potatoclub.com.ua/>
2. Кононученко В.В. Стан та основні напрями розвитку насінництва картоплі в Україні / В.В. Кононученко, Ю.Я. Верменко // Міжвідомчий наук.-темат. зб. Картоплярство. – К. : Аграрна наука, 2003. –Вип. 32. – С. 3–14.
3. Молоцький М.Я. Селекція і насінництво польових культур / М.Я. Молоцький, С.П. Васильківський, В.І. Князюк. – К. : Вища школа, 1994. – 454 с.
4. Методические рекомендации по специализированной оценке сортов картофеля / С.А. Банадысев и др. – Минск, 2003. – 70 с.
5. Войцешина Н.І. Сорти картоплі вітчизняної селекції, придатні для переробки на картоплепродукти / Н.І. Войцешина // Міжвідомчий наук.-темат.зб. Картоплярство. – К. : Аграрна наука, 2009. – Вип.38 – С.175–184.
6. Державний реєстр сортів рослин, придатних для поширення в Україні у 2014 році. – К. – 519 с.

References

1. Internet: <http://potatoclub.com.ua/>
2. Kononuchenko VV, Vermenko Ju.Ja. The state and the main directions of seed potatoes in Ukraine. Scientific themed collection. Potato. Kyiv. Agrarna nauka, 2003. 32: 3–14.
3. Molotskyj MYa, Vasyly'kivs'kyj SP, Knyazyuk VI. Breeding and seed production of field crops.- Kyiv: Vyscha shkola. 1954. 454.
4. Banadysev SA et al. Guidelines for Specialized comments varieties potatoes. Minsk, 2003. 70.
5. Vojcshyna NI. 2009. Domestic breeding varieties of potatoes suitable for processing into potato. Scientific themed collection. Potato. Kyiv: Agrarna nauka. 38: 175-184.
6. State Register of plant varieties suitable for dissemination in Ukraine in 2014. Kyiv. 519.

МОНИТОРИНГ СЕЛЕКЦИОННЫХ ИННОВАЦИЙ В ОТРАСЛИ КАРТОФЕЛЕВОДСТВА

Носенко Ю. М.

Национальная академия аграрных наук Украины

Ключевые слова: картофель, Реестр, отечественные сорта, зарубежные сорта, динамика

Проведен анализ сортов картофеля и динамики их занесения в Государственный реестр сортов, пригодных для распространения в Украине за период с 2001-2013 гг. Определены изменения в структуре Реестра в течение исследуемого периода. Определены учреждения-заявители, доля сортов которых в Реестре наибольшая. Установлено соотношение между сортами иностранных фирм по количеству сортов, пригодных для распространения в Украине, и между сортами по группам спелости различных учреждений-заявителей.

Результаты исследований. В Государственном реестре сортов растений, пригодных для распространения в Украине на 2013 год, насчитывается 155 сортов картофеля, из них 86 зарубежных, 55 сортов селекции Национальной академии аграрных наук Украины, 14 сортов украинской селекции других учреждений.

Среди научно-исследовательских учреждений Национальной академии аграрных наук Украины лидирующие позиции занимает Институт картофелеводства, который имеет 36 занесенных сортов и занимает первенство среди всех заявителей.

Количество зарубежных организаций-заявителей за исследуемый период выросла с 16 до 25 и в течение всего периода была больше отечественных.

Больше всего раннеспелых сортов имеют в системе НААН - Институт картофелеводства - 14, среди других отечественных учреждений - Сумской национальной аграрный университет - 6, среди зарубежных - Эйч Зет Пи Си Холланд Б.В. - 6, Европлант Пфланценцухт ГмбХ -5.

Выводы. Анализ сортов картофеля, занесенных в Государственный реестр сортов, пригодных для распространения в Украине за период 2001-2013 гг., показывает значительное возрастание их количества.

Установлена динамика изменений в общем количестве сортов картофеля, в том числе рост доли сортов зарубежной селекции. Определено, что среди научных учреждений НААН Украины наибольшую долю имеют Институт картофелеводства и Полесская станция им. Засухина. Среди других отечественных заявителей - Сумской национальной аграрный университет. Ключевые позиции среди зарубежных фирм имеют голландские фирмы Агрико Кооператив Б.А и Эйч Зет Пи Си Холланд Б.В. и немецкие Европлант Пфланценцухт ГмбХ и Норика Нордринг-Картофельцухт-унд Фермерунгс-ГмбХ.

Количество организаций-заявителей за исследуемый период выросла с 16 до 25, за период с 2008 по 2013 год за счет голландских и других зарубежных фирм. В течение всего исследуемого периода количество зарубежных заявителей было больше отечественных.

Анализ сортов по группам спелости свидетельствует, что подавляющее количество сортов, занесенных в Реестр раннеспелые и среднеранние.

По подавляющем числе групп спелости на первом месте находится Институт картофелеводства НААН. Наиболее широкий спектр сортов картофеля по группам спелости имеет голландская фирма Агрико Кооператив Б.А.

MONITORING OF BREEDING INNOVATIONS IN POTATO PRODUCTION

Nosenko Yu. M.

National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine

Keywords: potato, Register, domestic varieties, foreign varieties, dynamics

Analysis of potato varieties and the dynamics of their inclusion in the State Register of varieties suitable for dissemination in Ukraine for the period 2001-2013. Changes in the structure of the Register during the survey period were defined. Institutions-applicants, the shares of which in the Register of varieties were the greatest, were identified. Ratios between varieties of foreign firms by the number of varieties suitable for dissemination in Ukraine and between varieties of different institutions-applicants by ripeness groups were established.

Research Results. As of 2013 in the State Register of plant varieties suitable for dissemination in Ukraine, there were 155 potato varieties; 86 of them were foreign; 55 varieties were bred by the National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine; and 14 varieties were bred at other Ukrainian institutions.

From 2010 to 2013 there was an increase in the number of varieties mainly due to foreign firms.

Among foreign applicants in the Register, the leading applicants were from Holland (41 varieties) and Germany (37 varieties).

Among the research institutions of the National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine, the Institute of Potato occupies the leading position, as it has 36 listed varieties and heads the list of the applicants.

Among domestic applicants who are not a part of the network of the National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine, Sumy National Agrarian University has the largest number of varieties - 8 varieties

Among foreign applicants, a Dutch company Agrico cooperative B.A. ranks first - 15 varieties, HZPC Holland ranks second - 14 varieties, German EUROPLANT Pflanzenzucht GmbH has 12 varieties, and the company Norika Nording-Kartoffelzucht und Fermerungs GmbH. -13 varieties.

During the survey period the number of foreign organizations-applicants increased from 16 to 25, and throughout the period foreign applicants were more numerous than domestic ones.

The net of NAAS has the greatest number of early-ripening varieties: the Institute of Potato has 14 varieties; among other domestic institutions - Sumy National Agrarian University having 6 varieties. Among foreign institutions, HZPC Holland has 6 early-ripening varieties, and EUROPLANT Pflanzenzucht GmbH - 5.

Conclusions. Analysis of potato varieties listed in the State Register of varieties suitable for dissemination in Ukraine for the period of 2001-2013 shows a significant increase in their number.

The dynamic of changes in the total number of potato varieties, including a rise in the shares of varieties of foreign breeding, was established. It was determined that among research institutions of NAAS of Ukraine the Institute of Potato and Polisska Station nd. a Zasukhin had the largest shares. Among other domestic applicants there was Sumy National Agrarian University. Key positions among foreign firms are occupied by the Dutch companies *Agrico cooperative B.A* and HZPC Holland as well as by German firms EUROPLANT Pflanzenzucht GmbH and Norika Nording-Kartoffelzucht und Fermerungs - GmbH.

During the survey period from 2008 to 2013 the number of organizations-applicant increased from 16 to 25 due to the Dutch and other foreign firms. Throughout the survey period the number of foreign applicants was higher than domestic ones.

Analysis of varieties by ripeness groups shows that the vast number of varieties listed in the Register are early-ripening and middle-early.

The Institute of Potato of NAAS heads the list in terms of the ripeness group number. The Dutch company Agrico cooperative B.A. has the widest range of potato varieties by ripeness groups.